

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Marek Sawicki

HORkor-076/85/2009

R. Sawicki w. d. p.
Marek Sawicki
Wpłynęło on. 24.08.09
nr 5725

4428
24.08.2009
kopie

Warszawa, 21 sierpnia 2009 r.

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiadając na przekazany przy piśmie z dnia 24 lipca 2009 r., znak: BPS/DSK-043-1872/09, tekst wspólnego oświadczenia złożonego przez senatora Zdzisława Pupe oraz senatora Stanisława Zajęca podczas 38. posiedzenia Senatu RP, dotyczący działań podejmowanych w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się barszczu Sosnowskiego, przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Podstawę dla działań podejmowanych przez resort rolnictwa w celu zwalczania organizmów szkodliwych stanowi ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o *ochronie roślin* (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.). Zgodnie z przepisami ww. ustawy wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa nie ma jednak podstawy prawnej dla nakazania właścicielowi gruntów, na jakich występuje barszcz Sosnowskiego, podejmowania jakichkolwiek działań mających na celu jego zwalczanie. Gatunek ten nie figuruje bowiem w wykazie organizmów kwarantannowych, określonym w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 lutego 2008 r. w *sprawie zapobiegania wprowadzaniu i rozprzestrzenianiu się organizmów kwarantannowych* (Dz. U. Nr 46, poz. 272, z późn. zm.), które zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie roślin podlegają obowiązkowi zwalczania. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy, przez organizmy kwarantannowe rozumie się organizmy

szkodliwe dla roślin szczególnie groźne, dotychczas niewystępujące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub których występowanie nie jest szeroko rozpowszechnione. Biorąc pod uwagę występowanie barszczu Sosnowskiego głównie na stanowiskach ruderalnych, nie można go zaliczyć do organizmów kwarantannowych. Warto przy tym podkreślić, że wykaz organizmów kwarantannowych jest jednolity dla wszystkich państw Unii Europejskiej i został określony w załącznikach do dyrektywy Rady 2000/29/WE, której postanowienia wdraża do prawa polskiego przywołane wcześniej rozporządzenie w sprawie zapobiegania wprowadzaniu i rozprzestrzenianiu się organizmów kwarantannowych.

Zgodnie z art. 4 ustawy o ochronie roślin, w przypadku wystąpienia organizmu niekwarantannowego wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa ocenia stopień zagrożenia roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów przez ten organizm, a także informuje zainteresowane podmioty o sposobach i terminach zwalczania tego organizmu.

Jak wynika z informacji przekazanych przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w 2009 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, pracownicy jednostek organizacyjnych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa podczas wykonywania czynności kontrolnych prowadzą również lustracje celem ewentualnego zlokalizowania nowych stanowisk barszczu Sosnowskiego. W trakcie prowadzonych przez Inspekcję lustracji stwierdzono, że roślina ta występuje lokalnie/placowo na stanowiskach ruderalnych, poboczach dróg i przydrożnych rowach, nieużytkach rolnych, wilgotnych łąkach, wzdłuż koryt rzek i cieków wodnych oraz obrzeżach miast i lasów. Roślina ta nie występuje w uprawach użytkowanych rolniczo, a zatem nie stanowi obecnie zagrożenia dla upraw.

W ramach działań informacyjnych PIORiN przekazywane są do Urzędów Miast i Gmin, Starostw Powiatowych, sołectw, powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych, Ośrodków Doradztwa Rolniczego, Izb Rolniczych, biur Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz osób prywatnych ulotki nt. biologii, szkodliwości i zwalczania barszczu Sosnowskiego. Opracowano również komunikaty informacyjne o sposobach zwalczania roślin barszczu, które są zamieszczone na stronach internetowych Inspekcji a także wielu Urzędów Miast i Gmin oraz są wywieszane na tablicach ogłoszeń w miastach i wsiach. W niektórych przypadkach komunikaty o szkodliwości barszczu Sosnowskiego ukazały się również w prasie regionalnej i lokalnej, przykładowo w tygodniku „Słowo Podlasia”, „Dzienniku Wschodnim”, „Panoramie miłickiej”, oraz w lokalnych gazetach. Wyemitowano również treść komunikatu w Radiu Lublin.

Ponadto, pracownicy WIORiN informują rolników o rejonach występowania, szkodliwości i sposobach zwalczania barszczu Sosnowskiego w ramach prowadzonych szkoleń z zakresu zagadnień fitosanitarnych i stosowania środków ochrony roślin, na posiedzeniach

Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędów Gmin oraz Radach Powiatowych Izb Rolniczych. Podmiotom zainteresowanym problematyką zwalczania barszczu udzielane są porady telefonicznie lub w kontaktach bezpośrednich przy okazji wykonywania innych czynności urzędowych.

Niezależnie od powyższego, w ramach ustanowionego uchwałą Rady Ministrów Nr 260/2005 z dnia 5 października 2005 r. programu wieloletniego Instytutu Ochrony Roślin - Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu na lata 2006-2010 „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska”, nad którym nadzór sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, realizowane jest zadanie „Monitoring zmian bioróżnorodności w środowisku rolniczym oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się gatunków inwazyjnych (Alien invasive species)”. Celem zadania jest m.in. rejestracja obcych gatunków inwazyjnych wwożonych do kraju i ocena możliwości ich rozwoju w naszych warunkach klimatycznych. Zgodnie z przyjętymi założeniami, wyniki badań prowadzonych w ramach tego zadania przez Instytut Ochrony Roślin - PIB, posłużą do opracowania strategii zmniejszania zagrożeń powodowanych przez te gatunki dla środowiska przyrodniczego. Przedmiotem badań prowadzonych przez Instytut jest również barszcz Sosnowskiego.

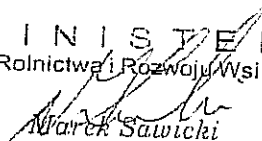
Według danych przekazanych przez Instytut Ochrony Roślin - PIB barszcz Sosnowskiego jest rośliną bardzo odporną. Dzięki wielu biologicznym i ekologicznym cechom determinującym jego odporność i ekspansywność zaliczany jest do obcych gatunków inwazyjnych. Zwalczanie barszczu Sosnowskiego jest trudne ale nie niemożliwe. Walkę z tym gatunkiem należy rozpoczynać we wczesnych fazach rozwojowych, nie dopuszczając przede wszystkim do wydania przez rośliny nasion. Istnieje cały szereg mechanicznych sposobów zwalczania barszczu Sosnowskiego. Ponieważ jest to roślina wykazująca bardzo dużą żywotność niezmiernie ważne jest aby zabiegi przeprowadzać w odpowiednich terminach, kilkakrotnie w trakcie trwania wegetacji. Konsekwentne i regularne wykonywanie zabiegów przez kilka kolejnych sezonów wegetacyjnych skutkuje całkowitym wyeliminowaniem barszczu Sosnowskiego z danego obszaru (Barszcz Sosnowskiego - obcy gatunek inwazyjny: biologia, zagrożenie, zwalczanie. Krystyna Miklaszewska, Poznań 2008).

Nie ma skutecznego herbicydu, który całkowicie niszczy rośliny barszczu. Prowadzone w ramach działalności statutowej Instytutu Ochrony Roślin - Państwowego Instytutu Badawczego doświadczenia nad chemicznym zwalczaniem barszczu Sosnowskiego wskazują na dużą skuteczność mieszaniny glifosatu, fluroksypyru i MCPA stosowanej w fazie 2-3 liści

barszczu. Są to jednak badania pracochłonne, które w celu potwierdzenia uzyskanych wyników powinny być prowadzone przez kilka sezonów wegetacyjnych.

Pragnę jednocześnie nadmienić, że sprawy związane z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się barszczu Sosnowskiego leżą także w kompetencjach Ministra Środowiska – do zakresu działania Ministra należy bowiem ochrona przyrody, mająca na celu w szczególności utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, a także utrzymanie lub przywrócenie do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych. Zapobieganie wprowadzaniu, kontrolowanie i niszczenie obcych gatunków jest zalecane przez Konwencję o różnorodności biologicznej sporządzoną w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 184, poz. 1532), której postanowienia w tym zakresie zostały przeniesione częściowo do prawa krajowego przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.). Zgodnie z art. 120 ust. 1 ustawy zabrania się wprowadzania do środowiska przyrodniczego oraz przemieszczania w tym środowisku roślin, zwierząt lub grzybów gatunków obcych.

W związku z powyższym zwróciłem się również z prośbą o przekazanie na ręce Pana Marszałka informacji o działaniach podejmowanych przez Ministerstwo Środowiska w zakresie regulacji występowania barszczu Sosnowskiego.

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Marek Sawicki

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów